

(יא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים מִי אֲנֹכִי כִּי אֵלֶךְ אֶל־פְּרַעֲהוּ וְכִי אוֹצִיא אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם:

יֵאָמֵר מֹשֶׁה קְדָם יי מִן אֲנִי אֲרִי אֲזִיל לְנֹת פְּרַעֲהוּ וְאֲרִי אֲפִיק יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם:

ה"י < מי אֲנֹכִי • מה אֲנִי חֲשׂוֹב לְדַבֵּר עִם הַמְּלָכִים. וְכִי אוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל • וְאֵךְ אִם חֲשׂוֹב אֲנִי, מֵה זָכוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁתַּעֲשֶׂה לָּהֶם נֶס, וְאוֹצִיאֵם מִמִּצְרָיִם? • אבן עזרא

(יב) וַיֹּאמֶר כִּי־אֶהְיֶה עִמָּךְ וְזֶה־לְךָ הָאוֹת כִּי אֲנֹכִי שְׁלַחְתִּיךָ בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת־הָעָם מִמִּצְרָיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת־הָאֱלֹהִים עַל הַתָּה הַזֶּה:

יֵאָמֵר אֲרִי יְהִי מִימְרֵי בְּסַעֲדָךְ וְדִין לְךָ אֶתֵּא אֲרִי אֲנִי שְׁלַחְתִּיךָ בְּאִפְקוּתְךָ יַת עֲמָא מִמִּצְרָיִם תַּפְלְחוּן קְדָם יי עַל טוֹרָא הַדִּין:

ה"י < וַיֹּאמֶר כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ • הִשִּׁיבוּ עַל רֵאשׁוֹן, רֵאשׁוֹן, וְעַל אַחֲרוֹן, אַחֲרוֹן: שְׁאֲמַרְתָּ מִי אֲנֹכִי כִּי אֵלֶךְ אֶל פְּרַעֲהוּ, לֹא שֶׁלְּךָ הִיא, כִּי אִם מִשְׁלִי: כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ, וְזֶה הַמַּרְאֶה אֲשֶׁר רָאִיתָ בְּסִנְיָה, לְךָ הָאוֹת "כִּי אֲנֹכִי שְׁלַחְתִּיךָ" וְתַצְלִיחַ בְּשִׁלְיַחְתִּי וְכַדָּאִי אֲנִי לְהַצִּיל, בְּאֲשֶׁר רָאִיתָ הַסִּנְיָה עוֹשֶׂה שְׁלִיחְתִּי וְאִינְנוּ אֲכַל, כִּף תַּלְף בְּשִׁלְיַחְתִּי וְאִינְךָ נִזְוֵק. וְשִׁשְׂאֵלְתָּ: מֵה זָכוּת יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּצְאוּ מִמִּצְרָיִם? - דְּבַר גְּדוּל יֵשׁ לִי עַל הוֹצֵאָה זֹה, שֶׁהָרִי עֲתִידִים לְקַבֵּל הַתּוֹרָה עַל הַהַר הַזֶּה לְסוּף שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים שֶׁיֵּצְאוּ מִמִּצְרָיִם. דְּבַר אַחֵר: כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ, וְזֶה שְׁתַּצְלִיחַ בְּשִׁלְיַחְתִּיךָ, לְךָ הָאוֹת עַל הַבְּטָחָה אַחֲרֵת שֶׁאֲנִי מְבַטֵּיחְךָ, שֶׁשְׁתּוֹצִיאֵם מִמִּצְרָיִם, תַּעֲבֹדוּן אוֹתִי עַל הַהַר הַזֶּה, שֶׁתַּקְבְּלוּ הַתּוֹרָה עֲלֵיכוֹ, וְהִיא הַזָּכוּת הַעוֹמֶדֶת לְיִשְׂרָאֵל. וְדוּגְמַת לְשׁוֹן זֶה מְצִינּוּ: (שְׁעִיָּה ל"ה) "וְזֶה לְךָ הָאוֹת אֲכוּל הַשֶּׁנֶה סְפִיחַ וְגו'", מַפְלֵת סַנְחֵרִיב תִּהְיֶה לְךָ לְאוֹת עַל הַבְּטָחָה אַחֲרֵת - שֶׁאֲרַצְכֶם חֲרָבָה מִפְּרוֹת, וְאֲנִי אֲבָרְךָ הַסְּפִיחִים. • אבן עזרא

(יג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים הֲנֵה אֲנֹכִי בֹאֹ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי לָהֶם אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם וְאָמַרְוּ־לִי מַה־שְּׁמוֹ מַה אָמַר אֱלֹהִים:

יֵאָמֵר מֹשֶׁה קְדָם יי הֵא אֲנִי אֲתִי לְנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִימֵר לְהוֹן אֶלְהָא דְאֲבֵהֲתַכּוֹן שְׁלַחְנִי לְנֹתַכּוֹן וְנִמְרוֹן לִי מַה שְּׁמָה מַה אִימֵר לְהוֹן:

~ נְקוּדוֹת מְשִׁיחוֹת קוֹרֵשׁ ~ (ע"פ 9 לקר"ש חכ"ו עמ' 19 ואילך - מוֹחֵד לְקִרְאֵת שַׁבַּת)

הַקֶּבֶ"ה נִמְצָא אֲתֵנוּ בְּצִרַת הַגְּלוּת

וְאָמַרְוּ־לִי מַה־שְּׁמוֹ מַה אָמַר אֱלֹהִים: (ג, יג)

כִּבְרַתְהוֹן מְפָרְשִׁים (רשב"ם, רמב"ן, סְפּוּרוֹנוּ וְעוֹד), וְכִי לֹא יָדַע מֹשֶׁה שְׁמוֹ שֶׁל הַקֶּבֶ"ה עַד הֵנָּה? וּבְאֵרוֹ בְּאוֹפְנִים שׁוֹנִים. וְיֵשׁ לְבָאֵר זֶה בְּאִפְן אַחֵר, דְּחוֹשֵׁשׁ הִיָּה מֹשֶׁה שֶׁכֹּאֲשֶׁר יָבוֹא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִמְסֹר לָהֶם אֶת דְּבַרֵי הַקֶּבֶ"ה "רְאֵה רְאִיתִי אֶת עֲמִי עֲמִי גו' צִעַקְתֶּם שְׁמַעְתִּי גו' וְנָרַד לְהַצִּילוֹ גו'" (פִּרְשֵׁתוֹ ג, ז וְאִילך) תִּקְשֶׁה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל קְשִׁיָּא עֲצוּמָה: הָרִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל סָבְלוּ בְּמֵאֵד עַד עֵתָה, עֲבָדוּ בַּעֲבוּדָה קָשָׁה - עֲבֹדוֹת פָּרָךְ, וּפְרַעֲהוּ גִזֵּר "כָּל הַבֵּן הַיּוֹלֵד הִיאֹרָה תִּשְׁלִיכוּהוּ" (פִּרְשֵׁתוֹ א, כב), וְעַד שֶׁ"הִיָּה שׁוֹחֵט תִּינּוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבִּן וְרוֹחֵץ בְּדָמָם" (רש"י פִּרְשֵׁתוֹ ב, כג), וְאִם כֵּן יִקְשֶׁה לָהֶם, "מַה שְּׁמוֹ", דָּאִם "אֶלְקֵי אֲבוֹתֵיכֶם" שְׁמַע אֶת נְאֻקְתֶּם, וְנִגְעִים לוֹ צְרוּתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֵיזָה "שֵׁם" מִשְׁמוֹתֵינוּ שֶׁל הַקֶּבֶ"ה (הַמּוֹרָה עַל הַנְּהַגָּה שֶׁל מַעֲלָה) יֵיחַ לְבְנֵי שֶׁל מְקוֹם לְסָבוֹל כ"כ עַד עֵתָה, וְיַתְעַלֵּם בְּכִיכּוֹל מִצְרַתְךָ?

אבן עזרא על התורה

וְנִבְחַנוּ לַה' אֱלֹהֵינוּ. כִּי זֶה הַמְּהַלֵּךְ בֵּין מִצְרָיִם הַקְּדָמוֹנִיּוֹת וּבֵין הַר סִינַי, וְכִי יִשְׂרָאֵל בְּצִאֲתָם לֹא הִלְכוּ דֶרֶךְ אֲרָץ פְּלִשְׁתִּים. וְעוֹד, כִּי יֵשְׁבוּ בְּמִקְוֶה אֶחָד יָמִים רַבִּים כֹּאֲשֶׁר אָפְרָשׁ. וְזֶהוּ שְׁאֲמַר מֹשֶׁה וַיִּכְּן מִזְבֵּחַ תַּחַת הַהַר וַיַּעֲלֵה עוֹלוֹת וַיִּזְבְּחוּ שְׁלָמִים, אִז כָּרַת בְּרִית עִם יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹתָם לְשֵׁם לְעָם, וְהוּא יִהְיֶה לְךָ לְאֱלֹהִים:

שְׁאוּכַל לְהוֹצִיא גוֹי גְּדוֹל שֶׁהֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: יב וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶהְיֶה עִמָּךְ. וְתִבֵּא אֶל פְּרַעֲהוּ וְתוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵנָּה נִתְמִי לְךָ אוֹת כִּי אֲנֹכִי שְׁלַחְתִּיךָ. וְטַעַם לְהוֹצִיאֵם שֶׁיַּעֲבֹדוּנִי עַל הַהַר הַזֶּה, שֶׁהָרֵאָתִי לְךָ בּוֹ זֶה הַמַּרְאֶה הַגְּדוֹל. וְכִף הַתּוֹב אוֹמֵר, הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מִמִּצְרָיִם לְהִיּוֹת לְכֶם לְאֱלֹהִים. וְכֵן אָמַר מֹשֶׁה לְפָרַעֲהוּ דֶרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים גִּלְף בְּמַדְבָּר

יֵאָמֵר. מִי אֲנֹכִי. אֵיךְ הִפְרַשׁ בֵּין אֲנִי וּבֵין אֲנֹכִי, כְּמוֹ עֲמִי עֲמִדִי. כִּכָּה מְצִאנוּ דֶרֶךְ הַלְשׁוֹן גַּם אֲנִי גַם אֶתָּה. וְאִתָּם בְּהַתְּכַלְע הַגּוֹיִן מִגּוֹזֵר אֵן הַלְכָתָם. כִּי הַמְּקוֹם יְכִיר הַמַּדְבָּר. אוֹלֵי אֲנֹכִי עַל זֶה הַדֶּרֶךְ מִגּוֹזֵר אֲנִי, עַל דֶּרֶךְ נְחֻשְׁתְּךָ. וּבְעֵבּוֹר שְׁאֲמַר לוֹ וְעַתָּה לְכָה וְאֶשְׁלַחְךָ אֶל פְּרַעֲהוּ, הַשִּׁיב הֵנָּה אֲנִי רוּעָה וְהוּא מְלַךְ גְּדוֹל. וּבְעֵבּוֹר שְׁאֲמַר וְהוֹצֵא, הַשִּׁיב מִי אֲנֹכִי